Ефективно ли работят инспекторатите в централната администрация? Резултати от гражданския мониторинг

Публикуван на: 21-07-2009
Източник: Портал Европа

Приключи инициативата „Сигнализирам за нередност: и какво?” на Европейския институт, Асоциация „Прозрачност без граници” и Портал ЕВРОПА, която се проведе с подкрепата на министъра по европейските въпроси Гергана Паси.

Девет от двадесет и една институции се отзоваха до 10 юни 2009 г. на призива на гражданските организации да предоставят данни за функционирането на инспекторатите към тях.

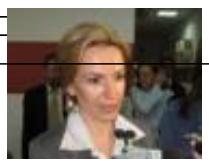
Екипът на инициативата не получи реакция от 11 ведомства.

Припомняме, че през месец май 2009 г. изпратихме до ръководителите на общо 21 (от общо 33) инспекторати в 12 министерства, 6 агенции и 1 институт, Комисията за превенция и противодействие на корупцията към Министерския съвет, както и до Главния инспекторат в Администрацията на МС, призив за предоставяне на данни. Поисканата информация беше за структурите и процедурите, по които работят инспекторатите, както и за постигнатите резултатите за 2008 г. и 2009 г. Ведомствата бяха помолени в срок до 4 юни 2009 г. да предоставят тези данни, попълвайки унифициран информационен въпросник, който да даде яснота за организацията и дейността на инспекторатите.
Полезни връзки:
Обществен мониторинг върху дейността на инспекторатите в централната администрация
Въпросник до ръководителите на инспекторатите с призив за съдействие в обществения мониторинг

Списък на инспекторатите, до които е изпратен въпросникът

Европейският институт, Портал ЕВРОПА и Асоциация „Прозрачност без граници” призоваха ръководителите на инспекторатите да съдействат за този обществен мониторинг, който протече под мотото „Сигнализирам за нередност: и какво?”.

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□

□□□□ □□□□□□□□
„Подкрепям представения от Вас проект и, като министър по европейските въпроси, се ангажирам да подпомагам неговото осъществяване” – това от своя страна посочи министърът по европейските въпроси Гергана Паси. Тя смята, че проектът е навременен и ще помогне на инспекторатите да усъвършенстват дейността си в полза и на гражданите, и на администрацията. „Вашият проект по уместен начин адресира и един от проблемите, съдържащи се в доклада на Европейската комисия през юли 2008 г.” – подчертава министърът в писмо до ръководителите на „Прозрачност без граници” Диана Ковачева и на Европейския институт Юлиана Николова.

Идеята на инициативата беше да бъдат съпоставени и анализирани събраните данни за дейността на инспекторатите при подадени сигнали за нарушения в ключовите структури на централната администрация, така че да се допринесе за по-добра обществена осведоменост за ефективността им, за повече прозрачност и за по-добро управление.

Екипът на проекта анализира и съпостави данните.
В настоящата публикация представяме най-общо някои факти от получените въпросници, а пълният текст на доклада, изготвен след приключване на инициативата, е публикуван също на Портал ЕВРОПА **ТУК** (*вижте го в pdf-формат*): ден преди на 22 юли 2009 г. Европейската комисия да представи доклада си за напредъка на България в проблемните области. Както е известно, една от важните сфери у нас, които се наблюдават от Брюксел, е именно ефективността на инспекторатите.

Резултатите от инициативата

Пръв на призива се отзова инспекторатът в Министерството на държавната администрация и административната реформа (МДААР).

До 10 юни 2009 г. въпросници попълниха също: Дирекция "Главен инспекторат" към МС, Министерството на икономиката и енергетиката, Министерството на финансите, Държавната агенция за метрология и технически надзор, Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на вътрешните работи, Министерството на земеделието и храните.

Получени са отговори от по-малко от 50 % от запитаните, при това следва да се отбележи, че част от тях след личната намеса на министър Паси или представител на Главния инспекторат в АМС. Не

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

са получени отговори от 11 инспектората, сред които от структурите в министерствата на регионалното развитие, на транспорта, на околната среда, на външните работи, на културата, на правосъдието, на отбраната, на извънредните ситуации и на труда; Националната агенция за приходите, Агенция „Митници”, държавните агенции за младежта и спорта, по туризъм и за закрила на детето.

Ефективност на инспекторатите

Портал ЕВРОПА предлага някои сравнителни данни (сумарно за 2008 и 2009 г.) от получените въпросници:
• Подадени сигнали: МИЕ 51; МФ 73; ДАМТН 12; МЗ 289; МДААР 10; МОН 11; МВР 4736 (от тях 4150 „без оперативна стойност” или „фалшиви”); МЗХ 200.
• Проверки по сигнали: МИЕ 40; МФ 58; ДАМТН 10; МЗ 9; МДААР 10; МОН 11; МВР 207; МЗХ 118.
• Предложения за дисциплинарно производство: МИЕ 3; МФ 0; ДАМТН 15; МЗ 0; МДААР 0; МОН 15; МВР – без отговор; МЗХ 11.
• Образувани дисциплинарни производства: МИЕ 2; МФ 0; ДАМТН 8; МЗ 0; МДААР 0; МОН 15; МВР 27; МЗХ 11.

От Дирекция „Инспекторат” в МВР пояснявaт, че някои от сигналите, получени в писмен вид – от анонимната телефонна линия и чрез интернет-сайта на дирекцията – са препратени по компетентност: 238 сигнала през 2008 и 141 сигнала до юни тази година са препратени по компетентност.

Факти от въпросниците

Фондация Европейски институт, Портал ЕВРОПА и Асоциация „Прозрачност без граници” изпратиха отделен въпросник до Дирекция „Главен инспекторат” на Министерския съвет, от който екипът на инициативата получи обобщени данни за централната изпълнителна власт. Там инспекторатите по чл. 46 и 46А от Закона за администрацията са 33: както в министерства, така и във второстепенни разпоредители с бюджетни кредити. В момента тези данни се сравняват и съпоставят с това, което е написано в отговорите на отделните ведомства, попълвали унифицирания въпросник.

От отговорите на Дирекция „Главен инспекторат” на Министерския съвет става ясно, че общият брой на служителите в инспекторатите през тази година е 342 (спрямо 348 за 2008 г.), а незаетите работни места в тях към момента са 45. В този брой не влизат данните, отнасящи се до инспектората на ДАНС, тъй като те са секретни.

Броят на постъпилите в инспекторатите сигнали за корупция и други нарушения на органи на изпълнителната власт, на държавни служители на ръководна длъжност и служители от съответната

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

административна структура, е 2 164 (от януари до април 2009 г. включително). За 2008 година броят им е 4 433 – като това е само броят на сигналите, по които са извършени проверки. Неразгледаните сигнали не са отчитани. Това е пояснил директорът на дирекцията Николай Георгиев.

41 е броят на завършените проверки по сигнали за конфликт на интереси, т.е. по тях има изготвени доклади, от общо 82 постъпили такива сигнали за периода януари-април 2009 г.

4 433 през 2008 г. спрямо 821 за периода януари-април 2009 г. е броят на приключените проверки в инспекторатите, обхващащи сигнали за корупция и други нарушения на органи на изпълнителната власт, на държавни служители на ръководна длъжност и служители от съответната административна структура.

Съответно броят на направени предложения за образуване на дисциплинарно производство при констатирани нарушения на служебните задължения, както и на Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация, възлиза на 93 за първите четири месеца на тази година и на 162 за цялата 2008 година. По тях са наложени дисциплинарни наказания в 29 случая през 2008 г. и в 57 случая през периода януари-април 2009 г.

975 планови проверки по предварително утвърден годишен план от ръководителя на административната структура са извършени през 2008 година, съответно 401 през 2009-а (до април включително).

Във всички структури със създадени към тях инспекторати има приети правила и процедури за осъществяване на контрол и извършване на проверки, отчитат от МС. На въпроса дали тези правила и процедури са публикувани, се отговаря утвърдително – с изключение на МВР, МО, ДАНС и други структури, при които е установен специален ред.

Защита на анонимността на подаващите сигнали

На въпроса дали има приети правила и процедури за защита на анонимността на тези, които са подали сигнали за корупция, отговорът на Главния инспекторат е: „Съществуват приети нормативни изисквания, които се спазват стриктно. Създадена е организация за опазване на информацията.” Главният инспекторат цитира чл. 108, ал. 2, гл. 7 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

От Министерството на финансите пък посочват, че такива правила и процедури има „частично” – т.е. те се отнасят за сигналите, постъпили чрез Автоматичната телефонна система за сигнали на граждани в МФ – „Call center”.

„Не” е отговорът от МС на въпроса дали са публикувани правилата и процедурите за защита анонимността на подалите сигнали за корупция.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

От друга страна във въпросника на МВР се казва, че такива правила са приети и публикувани. „В МВР по защита на източника, подал сигнал, се прилагат нормите, посочени в Административно-процесуалния кодекс и Закона за държавния служител”, пише в отговора на генералния комисар Павлин Димитров. Той допълва, че във вътрешноведомствената нормативна база на МВР също има текстове, отнасящи се до защитата на държавния служител от МВР, подал сигнал за корупционно деяние.

Във въпросника на Министерството на здравеопазването също отговарят утвърдително на въпроса дали правилата за защита анонимността на подаващите сигнали са публикувани – те били поместени на интернет страницата на Министерство на здравеопазването, секция „Антикорупция, конфликт на интереси, проверки по сигнали”.

Във въпросника от Министерството на икономиката се уточнява, че към настоящия момент Инспекторатът на МИЕ разработва такива правила и процедури и е предвидено към 30 юни да бъдат утвърдени от ресорния министър, след което да бъдат публикувани. Във въпросника на ДАМТН също четем, че такива правила са „в процес на разработване”. От въпросника на МОН става ясно, че в това министерство има приети такива правила, които обаче не са публикувани.

Във въпросника на Министерството на здравеопазването се отбелязва, че механизмите за защита анонимността на подалите сигнали за корупция са разписани в Антикорупционните процедури и Вътрешните правила за прилагане на ЗПРКИ. В Етичния кодекс на служителите в Инспектората има включени текстове за защита анонимността на подателите на сигнали - пишат от своя страна от Министерството на земеделието и храните. "Етичният кодекс е публикуван във вътрешната интернет страница на министерството, а на интернет страница на МЗХ в раздел „Антикорупция” са разяснени възможностите за подаване на сигнали по различните канали, като анонимността на подателите е гарантирана", допълват от Инспектората на МЗХ.

Анонимността е гарантирана и в МВР, се отбелязва във въпросника на вътрешното ведомство: двете анонимни телефонни линии – едната за граждани, другата за служители от МВР – функционират от 2004 г. От тогава работи и интернет-платформа за подаване на такива сигнали. „Чрез електронната поща на Дирекция „Инспекторат-МВР” се получават и сигнали, изпратени по компетентност от Дирекция „Главен инспекторат” при МС”, четем още във въпросника на МВР.

Публичност на дейността

От въпросника на Главния инспекторат в МС става ясно, че във всички инспекторати е изградена система за получаване на сигнали чрез пощата, на място, в електронен вид, по специализирани телефони, чрез Портала към Информационната система за координация и комуникация на антикорупционните структури, както и на Комисията за превенция и противодействие на корупцията към МС.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Публикуват ли редовно инспекторатите информация за своята работа на интернет – страниците, актуална ли е информацията в момента? Даденият на този въпрос отговор гласи, че с малки изключения такава информация се публикува на всички интернет страници на структурите, към които са създадени инспекторати. Дават се и някои примери чрез линкове към съответните уебсайтове. От въпросника на МВР става ясно, че на уебсайта на вътрешното министерство редовно се публикува информация за приключени случаи, отнасящи се до корупционно поведение на полицейски служители. Освен това МВР подробно описва начините, по които популяризира анонимната телефонна линия сред обществеността.

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□голям размер
□□□□ □□□□□□□□
Вашето мнение

Паралелно със събирането, съпоставянето и анализирането на данните от инспекторатите, екипът на инициативата потърси и мнението на обикновените граждани по темата за подаването на сигнали и начина, по който органите действат след тяхното получаване.

На Портал ЕВРОПА беше отворена онлайн-анкета „Гражданите за работата на инспекторатите”. В нея бяха включени пет въпроса, чрез които да се идентифицира доколко хората са запознати с дейността и функциите на инспекторатите към министерствата и с начина, по който те извършват своите проверки. Също така участващите в анкетата казваха дали и как са подавали жалба или сигнал и дали е била защитена тяхната анонимност.

Резултатите от анкетата можете да видите на илюстрацията (*натиснете върху изображението, за да го видите в по-голям размер*).
Анализ на резултатите в анкетата вижте ТУК - в рубриката "Анкети" на Портал ЕВРОПА.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg